

58.

Cocl. XXXII.

Cod. XXXII.

Chartae. Fol. eolum. Dupl.

1.
2. 8.

C. Ptolemaei
Centiloquium
cum Coment.
Haly, Zael et
Mesahala.

Sæc. XV. Scriptus, folia habens 76, quorum cuncta, excepto primo, litera carent initiali. Opus, quod hic continetur, obscure indicatur sequentibus in calce libri verbis: "Explicit Centiloquium ptholomei cum Comentario Haly et Capitulum de investigatione gradus ascendentis natiuitatis cum aphorismis / aphorismis / Zael et Mesahala in iudiciis astro- rum cum questionibus. It. domorum ipsius haly Abenragel amen". Hoc igitur Mse. complectitur Aphorismos Haly, Zael et Mesahalae in librum quadripartitum, seu quatuor libros de apotelesmatibus et iudiciis astrorum. Item: in librum Harponiæ græce dictum s. quod vocabulum fructum librorum suorum de notat: Centum aphorismis astrologicis illustratum. Ambo ista opera passim Ptolemaeus Claudio ascribuntur, et ab eo ad Syrum amicum suum transmissa dicuntur. Sed ut Heibronner Hist. Math. univ. p. 349. cit. C. scribit: "Tschales annotavit, quod nonnulli Ptolemaeos falso tribuant Quadripartita Constructionis libro IV. seu de Astrologia iudiciaria". Idem pag. versa sub cit. dd. de altero subiungit libro: "Et de hoc non multa addamus, nisi quod nonnulli hunc librum Hermeti ascribant." Quo etiam opinio fuisse vide. sur Hieron. Cardani ad lib. III. Ptolemaei de Astro- rum iudiciis testu III. pag. 437. edit. Lugdun. 1558. s. edit. vero a. 1663. p. 243. col. 2. / Sic enim scribit: "Secunda Concordia est a luna; et est Hermetis, ut etiam recitat Haly hic in Comento". Ex quo patet,

quod etiam iudicio Haly centilogium sit Hermetis, et non Ptolemai; Affi postmodum illud exponendo mutaverit sententi-
am. Quamvis autem Cardanus T. 3. opp. suorum Centilogij
authorem Hermetem esse afferat, Ptolemaeus tamen attribuit
quatuor illos libros, qui de astrorum iudiciis inscribuntur.
In primo Ptolemaeus ponit generalia praecepta Astrologiae,
et tanquam principia vendicat; agit etiam de viribus
planetarum, eosque dividit in diurnos et nocturnos, dis-
ferit de aspectibus, de sole, de anni temporibus, de signis
masculinis et femininis, de imperantibus et obedientibus,
de domibus, et de cuiusque planeto dignitate, ac eorum fini-
tus. In secundo singulas gentes sub suis signis constituit, et
de temporum eventibus loquitur. In tertio tractat de scientia
gradus ascendenti, de parentibus, de nativitate geminorum,
de spatio vite et de qualitate animae hominis nati. In quat-
to demum libro sermoinatur de prosperitate, conjugio,
filio, peregrinationibus et stellarum fixarum signifi-
cationibus. Priores duos Ptolemai libros e graeco in lati-
num transtulit idioma Joachimus Camerarius, posteriore
vero duos vertit Georg. Trapezuntius, sed accuratius Affi-
delius Erasmus Oporus. Schreckenfusus. Fabr. Bibl. Graec.
T. 4. c. 14. p. 418. Ejusdem Ptolemai videtur etiam esse opus
quod sub titulo: *Tractus librorum suorum*, notum est,
Breytag in apparat. Litt. T. 3. p. 727. et quod ibi ci-
tat librorum censores. Et iste libellus eorundem librari-
orum testimonio centum dicta comprehendit ad proptium
Syrum, quorum conversio in latinum Pontano foriano
tribuitur in Lexico Joachimi T. 3. p. 1689. et in ibi Mox
eiusdem titulum ibi Lönig. Bibl. in Darmstadt, T. 3. p. 137.
Praedictorum igitur librorum auctor plurimorum con-
sensu est Ptolemaeus Claudius, natione Aegyptius, patria
pelusius, qui s. ut Maginus in comment. et annotat. Geo-
graph. Ptolem. p. 6. recte offerrat; quoque Alexandrinus
vocabatur, non quod urbs Pelusium parum distet ab Alexan-
dria, ut quidam scribit s. nempe Cardanus in Proamio ad 4.
Litt. Ptolemai; Siquidem ibi miliaribus abest, sed potius
quia in urbe alexandria longo tempore habitavit, scilicet
40 annos, ut Heilbronius l. cit. p. 549. opinatur, atque in
ea suas observationes fecit, sub Marc. Aurel. Anton.
Imp. Rom. sed longe diversas a systemate Copernicano.
Hic, ait de Ptolemaeo Boissardus Jacobus s. in Sarnasso cum
imaginibus Musarum s. primus omnium apud graecos ob-
servationem accuratius diligentiusque explicuit instrumenta,
quae ab Hipparcho inventa erant, demonstravit clarius.
Princeps itaque Doctus Mathematis jure fuit habitus

60.

Cocl. XXXII.

in Astrologia enim scientia nulli secundus erat. Is mo.
numentis ingenii et doctrinae relictis, pene divinus mortuus
[a. Chr. 147. iuxta Joëcher] etiamnum inter mortales vivit,
eterna gloria laude videtur perpetuus. Qui plura de Pole.
mos isto nosse cupit, hunc remitto ad censuram Pope Deloune
de celest. Auth.

Italy abu Hasen, vel Albohazen, arabus sci. III. et filius
Bagelis [Abenragel] celebrem se fecit sua Astrologia
judiciaria, quam Anb. Stupa in latinum vertit sermonem.
Zael, aut Zabel, etiam Arabs, praecipue innotuit operibus
suis de temporum significationibus in judiciis, et de cele.
stionibus.

Messalah, vel Messalah [Stephanus] Anglicanus
Mathematicus, et Astrologus incerti aevi, scripsit
de compositione Astrolabii; flores judiciorum ex
stellis; de revolutione annorum mundi, et de ratio.
ne circuli, atque stellarum.

In Kepleri Epistolis multis offendi CXCI^{dam} qua a
pag. 314. usque 322. Ptolemaei doctrina de directio.
nibus, et ratio constitutionis domorum celestium
aliter, ac a Cardano, explicatur. Hoc satis fere
nostrum P. Anselm. Wigrid.

De his omnibus etiam agit Heilbronner in Hist.
Mathes.

Val
mi
for
que
um.
No
Epi
n

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 32

Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen: manuscripta.at -
Mittelalterliche Handschriften in österreichischen Bibliotheken

Permalink: manuscripta.at/?ID=1730

Hill Museum & Manuscript Library, Saint John's University, Collegeville MN, USA - Online manuscript description:

[OLIVER](#) - Online manuscript description (HMML)